

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie van Binnenlandse Zaken
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

Schriftelĳke vragen AO kiezaken 04 juli 2018

Datum	Referentie	Inlichtingen bij
02-07-2018	18-0386/MB	M. Boerjan, m.boerjan@iederin.nl

Geachte leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,

Op 4 juli spreekt u in een algemeen overleg over kiezaken.

Onderzoek van het College voor de Rechten van de Mens toont aan dat veel mensen met een beperking nu niet (zelfstandig) kunnen stemmen. Mensen met een verstandelĳke beperking kunnen geen assistentieverlening krijgen in het stembokje. Het huidige stembiljet is voor veel mensen te ingewikkeld en voor mensen met een visuele beperking is het biljet sowieso onbruikbaar. Daar komt nog bij dat niet alle stemlokalen fysiek toegankelijk zijn.

Wij vinden het een goede stap vooruit, dat deze regering vanuit de opdracht van het VN-verdrag zelfstandig stemmen wil realiseren voor mensen met een visuele beperking. En dat daarnaast de mogelijkheden worden onderzocht om hulp in het stembokje toe te staan voor kiezers die daarom vragen, zoals mensen met een verstandelĳke beperking. De logische volgende stap die nog genomen moet worden, is dat zelfstandig stemmen de norm wordt en dat die norm voor een zo groot mogelĳke groep wordt nagestreefd. Verder is het zaak dat de mensen om wie het gaat worden betrokken bij de beleidsvorming en dat er een goede monitor wordt opgezet.

1. Maak zelfstandig stemmen de norm

Mensen met een beperking moeten net als ieder ander kunnen stemmen. Dit is een belangrijk democratisch basisrecht. Toch is het zo dat veel mensen met een beperking niet (zelfstandig) hun stemrecht kunnen uitoefenen¹. Het vereenvoudigen en toegankelijker maken van het stemproces kan ervoor zorgen dat zelfstandig kiezen voor meer mensen mogelijk wordt. Elektronisch stemmen brengt zelfstandig stemmen dichterbij voor zowel mensen met een visuele beperking als voor mensen die moeite hebben met het ingewikkelde kiesproces.

¹ Dit blijkt uit onderzoek van het Nivel en Trimbos-instituut in opdracht van het College voor de rechten van de mens en uit onderzoek van Cebeon in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken

Bezoekadres
Churchilllaan 11
3527 GV Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl
I www.iederin.nl

KvK 30250451
Bank NL28 ABNA 0973 89 41 21

Wij vragen u de minister te verzoeken:

- **Onderzoek de mogelijkheden voor het vereenvoudigen en toegankelijker maken van het stemproces², zodat zelfstandig stemmen voor een grote groep mensen mogelijk wordt.**
- **Neem in de agenda voor de vernieuwing van het verkiezingsproces ook de verbetering van de toegankelijkheid en zelfstandig stemmen mee.**
- **Geef aan welke stappen reeds gezet kunnen worden voor de eerstkomende verkiezing in maart 2019 (verkiezing Provinciale Staten).**
- **Realiseer voor maart 2019 in ieder geval een eenvoudiger stembiljet.**

2. Realiseer artikel 29 van het VN-verdrag Handicap

Dit artikel schrijft voor dat iedereen van zijn of haar stemrecht gebruik moet kunnen maken.

Zolang dat nog niet voor iedereen mogelijk is moet iedereen die daar om vraagt assistentie kunnen krijgen.

Wij vragen u de minister te verzoeken:

- **Geef gevolg aan de adviezen van het College voor de Rechten van de Mens en van de Kiesraad met betrekking tot ondersteuning van kiezers in het stemhokje.**

3. Monitor en verbeter

Het is belangrijk dat de toegankelijkheid van het stemproces goed wordt gemonitord. Monitor daarbij ook of de wijze waarop het stemproces ingericht wordt, er toe leidt dat zelfstandig stemmen voor een zo groot mogelijke groep mogelijk is.

Wij vragen u de minister te verzoeken:

- **Monitor de toegankelijkheid van het stemproces en neem de resultaten van de monitor mee in de voortgangsrapportage van de implementatie van het VN-verdrag Handicap.**

Wij wensen u een goed debat.

Met vriendelijke groet,

b.a.

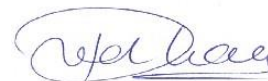
Illya Soffer,
directeur Ieder(in)

Karolien Pouwels-Koopman
Bestuurslid Sien

Conny Kooijman,
directeur LFB

Dickie van de Kaa,
directeur KansPlus

² Dit gaat om alle stappen van verkiezingsprogramma tot aan het daadwerkelijk stemmen.